

718038
10 september 2018

**Concept Notitie Reikwijdte
en Detailniveau
Windpark Staphorst**

Coöperatie Wij Duurzaam
Staphorst

Concept

Duurzame oplossingen in
energie, klimaat en milieu

Postbus 579
7550 AN Hengelo
Telefoon (074) 248 99 40

Documenttitel	Concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau Windpark Staphorst
Soort document	Concept
Datum	10 september 2018
Projectnummer	718038
Opdrachtgever	Coöperatie Wij Duurzaam Staphorst
Auteur	Joost Sissingh, Pondera Consult
Vrijgave	Martijn ten Klooster, Pondera Consult

SAMENVATTING

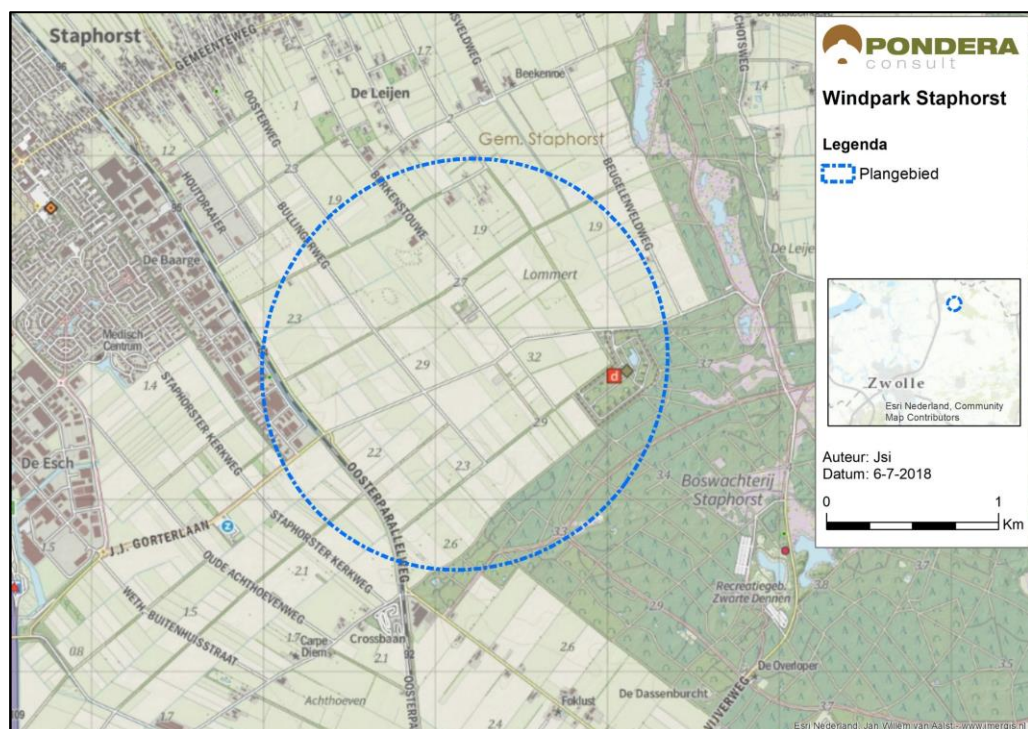
I. Inleiding

De provincie Overijssel heeft met het Rijk de afspraak gemaakt om windturbines te plaatsen met een totaal aan gezamenlijk vermogen van minimaal 85,5 Megawatt (MW) in 2020. Op dit moment resteert er binnen Overijssel een opgave van 43 MW, waarvan 12 MW wordt voorzien in de gemeente Staphorst.

De gemeente Staphorst heeft partijen de gelegenheid geboden een verzoek tot planologische medewerking in te dienen. Eén van de belangrijkste voorwaarden die de gemeenteraad heeft gesteld is dat het windplan maximaal coöperatief moet zijn en een zo breed mogelijk draagvlak moet hebben. De lokale coöperatie Wij Duurzaam Staphorst (WDS) heeft een projectplan ingediend voor de realisatie van een windpark. De coöperatie werkt samen met het Waterschap Drents Overijsselse Delta. Eind mei 2018 heeft het college van B&W van de gemeente Staphorst aangegeven planologische medewerking te verlenen aan het project.

Het concrete voornemen van WDS bestaat uit een windpark van 3 tot 4 windturbines, met een totaal opgesteld vermogen van tenminste 12 MW, inclusief alle bijbehorende civiele en elektrische voorzieningen.

Figuur 1 Locatie zoekgebied Windpark Staphorst

Bron: Pondera Consult

II. Milieueffectrapportage (m.e.r.)

Voor de realisatie van het voornemen wordt vrijwillig een procedure van milieueffectrapportage (m.e.r.) doorlopen. De coöperatie heeft aangegeven de opgave van de provincie te willen oppakken voor de betreffende locatie en daarmee dus ook de invulling van het windpark. Daarin is er volop ruimte voor de lokale omgeving buiten de coöperatie en andere belanghebbenden om mee te denken over de invulling van het windpark. Het m.e.r. levert daarbij de informatie over de effecten op milieuaspecten als landschap en geluid voor verschillende invullingen van het windpark (verschillende alternatieven). Het MER geeft het milieu daarmee een volwaardige plek in de besluitvorming over de invulling van het windpark.

Onderhavige Concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau betreft de eerste formele stap in de m.e.r. Hieronder worden de (grootste) vervolgstappen na de vaststelling van de NRD weergegeven die in de m.e.r.-procedure worden doorlopen.

- Opstellen MER;
- Terinzagelegging MER en de ontwerpbesluiten;
- Vaststellen vergunningen;
- Bekendmaken besluiten.

Kader 1 Informatie en inspraak

In de m.e.r.-procedure zijn twee formele inspraakmomenten:

1. tijdens de terinzagelegging van de conceptnotitie Reikwijdte en Detailniveau;
2. tijdens de terinzagelegging van de ontwerpbesluiten en bijbehorend project-MER.

De plaatsen en tijden van deze terinzageleggingen zullen bekend gemaakt worden door middel van publicatie in één of meerdere dag-, nieuws- of huis-aan-huisbladen of op een andere geschikte wijze; daarbij wordt ook bekend gemaakt of en wanneer er een informatiebijeenkomst plaatsvindt. Na verwerking van de zienswijzen zullen de definitieve besluiten worden genomen.

III. Initiatiefnemer en bevoegd gezag

Initiatiefnemer van het project is Coöperatie Wij Duurzaam Staphorst, bestaande uit en opstaand voor inwoners en bedrijven uit de gemeente Staphorst.

De gemeente Staphorst is het bevoegd gezag voor de m.e.r.-procedure en de omgevingsvergunning. De provincie Overijssel heeft haar bevoegdheid bij de gemeente gelaten. De gemeente geeft op grond van de Wet milieubeheer (Wm) een advies inzake de reikwijdte en het detailniveau van de informatie ten behoeve van het MER en beoordeelt het MER hier uiteindelijk ook op. Het MER is een bijlage bij de aanvraag voor een omgevingsvergunning.

IV. Beleid

Op zowel nationaal, provinciaal als gemeentelijk niveau is relevant beleid ten aanzien van de ontwikkeling van windenergie geformuleerd. De locatie van Windpark Staphorst ligt binnen een van de zoekgebieden zoals aangegeven in de 'verkenning potentie windenergie gemeente Staphorst'.

De ontwikkeling van Windpark Staphorst op deze locatie:

- Draagt bij aan het behalen van:
 - de nationale doelstelling van 6000 MW opgesteld windvermogen in 2020;
 - de taakstelling van 85,5 MW opgesteld windvermogen van de provincie Overijssel;
 - de opgave van 12 MW opgesteld windvermogen gesteld aan de gemeente Staphorst;
- Past binnen de kaders die van toepassing zijn gesteld vanuit de provincie Overijssel en de gemeente Staphorst.

V. Voornemen (het windpark)

Activiteit

De voorgenomen activiteit betreft de bouw en aanleg van een windpark, inclusief de daarbij behorende infrastructuur en aansluitend de exploitatie hiervan. De doelstelling is om een opgesteld vermogen te realiseren van minimaal 12 MW. WDS is voornemens om 3 à 4 windturbines te realiseren met elk een vermogen van 3 of 4 MW met een ashoogte tussen de 100 en 140 meter en een rotordiameter tussen de 100 en 144 meter. Om een goede afweging te kunnen maken, wordt in het MER uitgaan van turbineklassen, waarbinnen voorbeeldturbines als uitgangspunt worden genomen.

Locatieonderbouwing

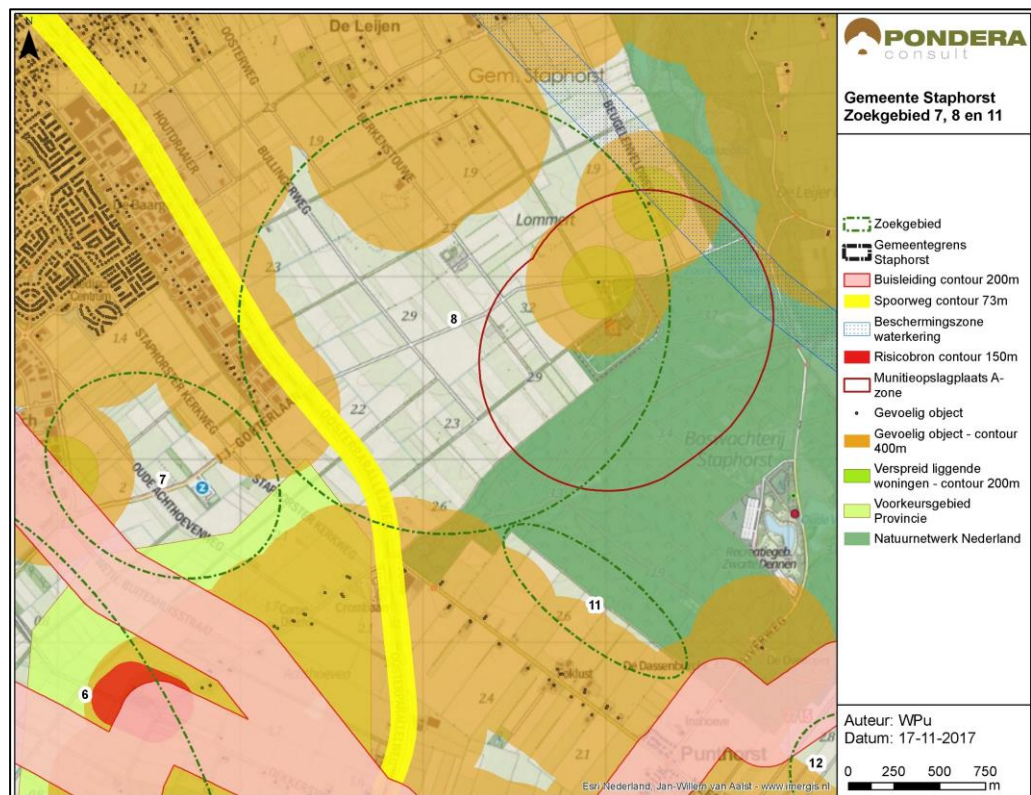
Pondera Consult heeft voor de gemeente Staphorst in 2017 een verkenning uitgevoerd naar potentiële gebieden voor windenergie. Uit deze analyse komen twaalf mogelijke gebieden voor windmolens in de gemeente Staphorst naar voren. Een van deze locaties (locatie 8) betreft het gebied waar WDS de windturbines wil realiseren (zie figuur 2). Dit betreft het buitengebied van Staphorst gelegen tussen de spoorlijn Zwolle-Meppel en het staatsbos. De belangrijkste overwegingen waarom WDS, mede op basis van onderzoeksinformatie van Pondera Consult en landschaps-architectenbureau Veenbos en Bosch, heeft gekozen voor deze locatie zijn als volgt:

- In het gebied liggen weinig woningen, waardoor overlast tot een minimum kan worden beperkt;
- Er is ruimte voor verschillende typen opstellingen waardoor een participatief proces plaats kan vinden voor de definitieve keuze voor een opstelling;
- Vanuit landschappelijk perspectief is de locatie passend;
- Er kan ruim afstand aangehouden worden tot Natura 2000-gebieden en gebieden met kritische vogelwaarden.

De belangrijkste aandachtspunten voor zoekgebied 8 zijn:

- Munitiecomplex van Defensie met A-, B- en C-contouren. Binnen de A-contour (zie Figuur 3.2) zal nader onderzoek nodig zijn. De regelgeving uit het Barro is hierbij leidend;
- Het aangrenzende bos de Zwarte Dennen. Dit bos is onderdeel van Natuurnetwerk Nederland. Dit bevat specifieke natuurwaarden die goed onderzocht moeten worden. Met name de overgang van landelijke gebied naar het bos is daarbij een punt om zorgvuldig te onderzoeken, bijvoorbeeld vanuit het oogpunt van vleermuizen en roofvogels.

Figuur 2 Zoekgebied 8 Windenergie Staphorst.

Bron: Pondera Consult

Alternatieven

Centraal in de m.e.r. staat het onderzoeken van verschillende inrichtingsalternatieven waarop een project uitgevoerd kan worden en de milieugevolgen daarvan. Voor Windpark Staphorst worden een aantal inrichtingsalternatieven voor de windturbines ontwikkeld en onderzocht op milieueffecten in het MER.

Op basis van de taakstelling van de gemeente voor een vermogen van 12 MW en de gemaakte keuze voor de locatie in de aanloop naar de uitvraag van de gemeente Staphorst kan variatie worden onderzocht ten aanzien van de afmetingen en opstelling van de windturbines.

Op basis van een aantal richtlijnen zijn opstellingsprincipes ontworpen. Deze richtlijnen volgen uit de wens van de coöperatie om tot realisatie van de windopgave te komen waarbij hinder voor inwoners van de gemeente zoveel mogelijk wordt beperkt en tot een opstelling te komen die gericht is op ruimtelijke kwaliteit.

De voornaamste richtlijnen voor het ontwerp van de opstellingen zijn:

- Zoek afstand tot woningen in de omgeving van de opstelling;
- Bepaal visueel herkenbare opstellingen (lijn, driehoek, vierkant);
- Voldoe aan technische vereisten (zoals onderlinge afstanden, aan te houden afstanden tot bijvoorbeeld infrastructuur etc.).

Tabel 1 laat een eerste aanzet zien voor de te onderzoeken inrichtingsalternatieven. De exacte locaties van de windturbines in de verschillende inrichtingsalternatieven zijn nog niet vastgesteld. In onderstaande figuren zijn de 4 inrichtingsalternatieven weergegeven.

Figuur 3 Inrichtingsalternatieven A t/m D Windpark Staphorst

Bron: Pondera Consult

Tabel 1 Te onderzoeken inrichtingsalternatieven

Alternatief	Omschrijving	Ashoogte	Rotordiameter
Alternatief A	4 windturbines van 3 MW in ruitvormige opstelling	100-120 m	100-120 m
Alternatief B	3 windturbines van 4 MW in driehoekvormige opstelling	120-140 m	120-144 m
Alternatief C	3 windturbines van 4 MW in lijnopstelling parallel aan spoorlijn	120-140 m	120-144 m
Alternatief D	3 windturbines van 4 MW in lijnopstelling parallel aan rand van Boswachterij Staphorst	120-140 m	120-144 m

Voorkeursalternatief

WDS zal in overleg met het bevoegd gezag, direct omwonenden en andere belanghebbenden op basis van de resultaten van het MER inzake de inrichtingsalternatieven, en de participatieve en financiële overwegingen een voorkeursalternatief bepalen ten behoeve van de vergunningaanvragen. Dit kan een combinatie van meerdere alternatieven of een aanpassing van één van de alternatieven zijn. WDS streeft naar een voorkeursalternatief met een zo groot mogelijk draagvlak.

VI. Mogelijke effecten en maatregelen

Relevante milieueffecten alternatieven en beoordeling

In het MER zullen de milieueffecten van de alternatieven in beeld worden gebracht. Andere effecten, zoals economische effecten, worden niet beschouwd in het MER, maar kunnen wel in besluitvorming over het voornemen een rol spelen. De verschillende alternatieven worden op een aantal milieuthema's onderzocht en op basis van beoordelingscriteria beoordeeld. Soms is dit een harde parameterwaarde die door de overheid is aangewezen als een norm (getal), bijvoorbeeld de grenswaarde voor geluidhinder. Echter, vaak zijn de geëigende parameters niet zo duidelijk omschreven. Deze moeten dan worden herleid uit het beleid inzake de verschillende milieuaspecten.

De alternatieven worden op onderstaande milieuaspecten onderzocht:

- Geluid;
- Slagschaduw;
- Natuur;
- Cultuurhistorie en archeologie;
- Landschap;
- Waterhuishouding en bodem;
- Veiligheid;
- Ruimtegebruik;
- Duurzame energieopbrengst en vermeden emissies;
- Gezondheid.

Mitigerende maatregelen

De in het MER aan te geven milieueffecten kunnen door middel van het uitvoeren van mitigerende maatregelen verzacht worden of teniet worden gedaan. In het MER worden deze maatregelen, en het effect daarvan, genoemd en beschreven. Een voorbeeld van een mitigerende maatregel is het stilzetten van de turbine op momenten dat er slagschaduwhinder optreedt.

Leemten in kennis en informatie

In het MER zal worden aangegeven welke belangrijke informatie ontbreekt en welke gevolgen dit heeft voor de effectvoorspelling. Waar mogelijk zal worden aangegeven welke aanvullende onderzoeken deze leemten kunnen wegnemen.

Evaluatie en monitoring

In het MER zal aangegeven worden welke milieuaspecten tijdens en na het realiseren van het voornemen gemonitord en geëvalueerd dienen te worden, teneinde na te gaan wat de daadwerkelijk optredende milieueffecten zijn. Eventueel kunnen op basis daarvan maatregelen getroffen worden.

INHOUDSOPGAVE

1	Initiatief	1
1.1	Initiatief	1
1.2	M.e.r.-procedure	2
1.3	Initiatiefnemers en bevoegd gezag	5
1.4	Leeswijzer	6
2	Beleidskader	7
2.1	Inleiding	7
2.2	Europees en rijksbeleid	7
2.3	Provinciaal beleid	8
2.4	Gemeentelijk beleid	9
2.5	Conclusie beleid	11
3	Voorgenomen activiteiten en alternatieven	13
3.1	Inleiding	13
3.2	Voorgenomen activiteit	13
3.3	Alternatieven	16
4	Mogelijke effecten en maatregelen	21
4.1	Inleiding	21
4.2	Relevante milieueffecten alternatieven	21
4.3	Effectbeoordeling	23
4.4	Mitigerende maatregelen	25
4.5	Leemten in kennis en informatie	26
4.6	Evaluatie en monitoring	26

1 INITIATIEF

1.1 Initiatief

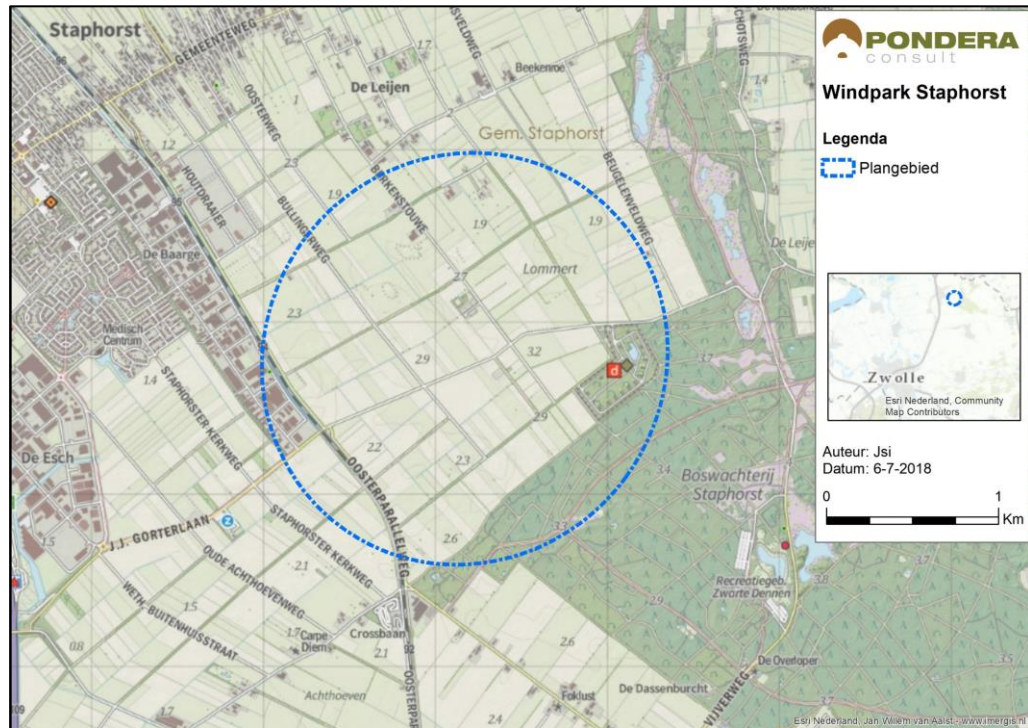
De provincie Overijssel heeft met het Rijk de afspraak gemaakt om windturbines te plaatsen met een totaal aan gezamenlijk vermogen van minimaal 85,5 Megawatt (MW), uiterlijk in 2020. Op dit moment resteert er binnen Overijssel een opgave van 43 MW, waarvan 12 MW wordt voorzien in de gemeente Staphorst. In dit kader heeft Pondera Consult in opdracht van de gemeente Staphorst onderzoek gedaan naar de potentie van windenergie binnen de gemeente¹.

De gemeente Staphorst heeft partijen, die interesse hebben in het realiseren van deze opgave, de gelegenheid geboden een verzoek tot planologische medewerking in te dienen. Planologische medewerking betekent dat de gemeente Staphorst in principe medewerking zal verlenen aan de ruimtelijke inpassing van het windpark door middel van het verlenen van een vergunning. Eén van de belangrijkste voorwaarden die de gemeenteraad heeft gesteld is dat het windplan maximaal coöperatief moet zijn en een zo breed mogelijk draagvlak moet hebben. Op 8 februari heeft de gemeente Staphorst een openbare uitvraag gedaan aan partijen om een verzoek tot planologische medewerking in te dienen.

De lokale coöperatie Wij Duurzaam Staphorst (WDS) heeft op 20 april 2018 een projectplan ingediend met een verzoek tot planologische medewerking van de gemeente voor de realisatie van een windpark met een vermogen van minimaal 12 Megawatt (MW). Op 15 mei 2018 heeft het college van B&W van de gemeente Staphorst aangegeven planologische medewerking te verlenen aan het project. Het plan werd door een onafhankelijke adviescommissie als beste van vijf ingediende plannen bevonden. Het project is positief beoordeeld omdat het nagenoeg volledig coöperatief is met goede mogelijkheden voor financiële participatie en procesparticipatie. De inkomsten van de windmolens zullen op meerdere manieren terugvloeien naar de lokale gemeenschap onder meer door middel van cofinanciering door lokale bewoners en bedrijven, via een omgevingsfonds en maatschappelijk fonds en de coöperatie Wij Duurzaam Staphorst. In Figuur 1.1 is het plangebied weergegeven van het voornemen van WDS. Dit gebied komt overeen met zoekgebied 8 uit het onderzoeksrapport van Pondera Consult.

¹ Verkenning potentie windenergie gemeente Staphorst, Pondera Consult (2017).

Figuur 1.1 Locatie zoekgebied Windpark Staphorst

Het concrete voornemen van WDS voor het windmolenpark in Staphorst (hierna: Windpark Staphorst), bestaat uit:

- een windpark van 3 tot 4 windturbines, met een totaal opgesteld vermogen van tenminste 12 MW;
- alle bijbehorende civiele en elektrische voorzieningen.

De te doorlopen (vergunningen)procedure voor het realiseren van Windpark Staphorst bestaat uit het aanvragen van een besluit over een omgevingsvergunning voor afwijking van het bestemmingsplan.

1.2 M.e.r.-procedure

M.e.r.-plicht

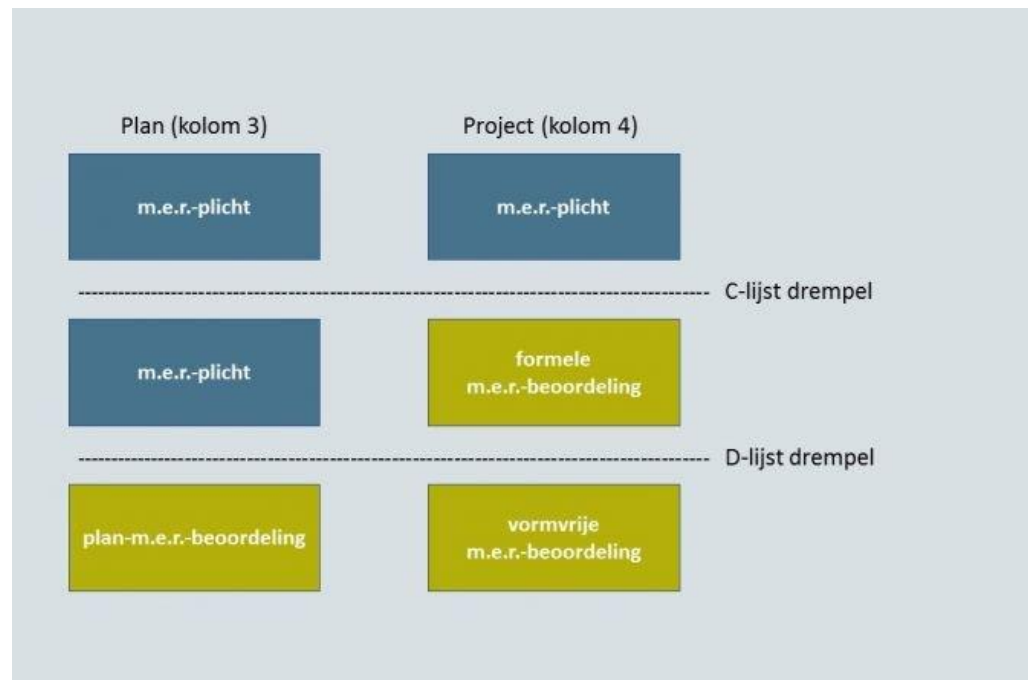
De procedure van milieueffectrapportage (m.e.r.) is voorgeschreven op grond van nationale en Europese wetgeving indien sprake is van activiteiten met potentieel aanzienlijke milieueffecten. Het doel van de m.e.r. is om te verzekeren dat adequate milieu-informatie beschikbaar is ten behoeve van de besluitvorming over dergelijke activiteiten.

Deze activiteiten zijn opgenomen in het Besluit milieueffectrapportage. De m.e.r.-procedure mondt uit in een rapport, het milieueffectrapport (MER). Er wordt onderscheid gemaakt in het Plan-MER en Project-MER. In Kader 1.1 zijn deze typen kort toegelicht (voor onderhavige voornemen is alleen het Project-MER van toepassing).

De oprichting van een windpark is opgenomen in bijlage C en D van het Besluit m.e.r.. Het betreft:

- Categorie C22.2: de oprichting, wijziging of uitbreiding van een windturbinepark, bestaande uit 20 windturbines of meer;
- Categorie D22.2, windparken met een gezamenlijk vermogen van 15 MW of meer, of bestaande uit 10 windturbines of meer.

Figuur 1.2 M.e.r.-beoordeling

Bron: Commissie m.e.r.

Figuur 1.2 laat zien in welke gevallen een m.e.r.-plicht of een (vormvrije) m.e.r.-beoordeling aan de orde is op basis van de drempelwaarden beschreven in categorie C22.2 en D22.2 van het besluit m.e.r. In een m.e.r.-beoordeling kijkt het bevoegd gezag of een project mogelijk belangrijke nadelige milieugevolgen heeft. Als dat zo is, moet een m.e.r.-procedure worden doorlopen.

Voor Windpark Staphorst geldt dat een vergunningaanvraag voor 3 à 4 windturbines, met een gezamenlijk opgesteld vermogen van circa 12 MW, moet worden aangevraagd. Het aantal MW's ligt onder de drempelwaarde voor categorie D22.2. Er is dus sprake van een vormvrije m.e.r.-beoordelingsplicht.² Dit houdt in dat het bevoegd gezag moet beoordelen of het doorlopen van een project-m.e.r. noodzakelijk is. In afstemming tussen bevoegd gezag is door de initiatiefnemer is er voor gekozen om de stap van (vormvrije) milieubeoordeling over te slaan en direct een Project-MER (hierna het MER) op te stellen.

² Er wordt geen ruimtelijk plan of structuurvisie (kolom 3 van bovenstaand figuur) vastgesteld, er is dus geen sprake van een plan-m.e.r.-beoordeling.

De coöperatie heeft aangegeven de opgave van de provincie te willen oppakken voor deze locatie en daarmee dus ook de invulling van het windpark. Daarin is er volop ruimte voor de lokale omgeving buiten de coöperatie en andere belanghebbenden om mee te denken over de invulling van het windpark. Het m.e.r. levert daarbij de informatie over de effecten op milieuaspecten als landschap en geluid voor verschillende invullingen van het windpark. Het MER geeft het milieu daarmee een volwaardige plek in de besluitvorming over de invulling van het windpark.

Kader 1.1 Plan-MER en Project-MER

Er wordt onderscheid gemaakt tussen Plan-MER en Project-MER.

Project-MER

Een project-MER is vereist voor het besluit op de aanvraag van de omgevingsvergunning voor Windpark Staphorst. Centraal in het Project-MER staat het onderzoeken van verschillende inrichtingsalternatieven ten behoeve van het maken van keuzes over de exacte plaatsing en afmetingen van de windturbines.

Plan-MER

Het plan-MER wordt opgesteld ten behoeve van een structuurvisie of het ruimtelijk plan, zoals een bestemmingsplan. Het plan-MER geeft een onderbouwing van de locaties, waarbij mogelijk ook verschillende locaties (locatiealternatieven) worden onderzocht, en beschrijft de milieueffecten van het windpark als bijdrage aan de belangenafweging.

Voor Windpark Staphorst is geen Plan-MER van toepassing. Wel zal de locatie worden onderbouwd op basis van de beschikbare milieu-informatie over de verschillende locaties binnen de gemeente en de motivering van het coöperatief voor de gekozen locatie.

Notitie reikwijdte en detailniveau

Dit document is de concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau, dit is de eerste stap in de m.e.r.-procedure. Deze notitie is in principe een onderzoeksvoorstel en beschrijft wat en op welke wijze in het op te stellen MER onderzocht zal worden. Het doel van het opstellen en publiceren van deze conceptnotitie is betrokkenen en belanghebbenden:

- te informeren over de inhoud en diepgang (de reikwijdte en het detailniveau) van het op te stellen MER;
- vroeg in het proces te raadplegen om reacties te kunnen meenemen in de uit te voeren onderzoeken.

De conceptnotitie wordt voor advies voorgelegd aan de onafhankelijke Commissie voor de m.e.r. (zie Kader 1.2). De binnengekomen reacties (zienswijzen) en adviezen worden betrokken bij de definitieve Notitie Reikwijdte en Detailniveau die door het bevoegde gezag zal worden vastgesteld. Uiteindelijk zal de definitieve notitie het uitgangspunt zijn voor het opstellen van het MER. In Kader 1.3 is aangegeven hoe een reactie op deze notitie kan worden gegeven en wat met deze reactie gebeurt.

Kader 1.2 Advisering door Commissie voor de m.e.r.

Advies door de landelijke onafhankelijke Commissie voor de milieueffectrapportage (Commissie m.e.r.) is in de fase van reikwijdte en detailniveau niet verplicht. Advies door de Commissie m.e.r. is wel verplicht tijdens de terinzagelegging van het MER bij de uitgebreide m.e.r.-procedure, hetgeen in deze aan de orde is.

Het bevoegd gezag kiest ervoor om de Commissie m.e.r. om advies te vragen over de reikwijdte en detailniveau voor dit windpark. Hier is voor gekozen om een zorgvuldig proces te waarborgen.

Vervolgstappen m.e.r.-procedure

Hieronder worden de vervolgstappen na de vaststelling van de NRD weergegeven die in de m.e.r.-procedure worden doorlopen.

- **Opstellen MER:** De eisen waaraan het MER moet voldoen, zijn beschreven in artikel 7.7 en artikel 7.23, eerste lid van de Wet milieubeheer.
- **Terinzagelegging MER en de ontwerpbesluiten:** Het MER wordt voor een periode van 6 weken ter inzage gelegd en voor advies verzonden aan de wettelijke adviseurs, waaronder de Commissie voor de m.e.r. Terinzagelegging gebeurt in principe gelijktijdig met de terinzagelegging van de ontwerpbesluiten (ontwerp-vergunningen) Een ieder kan gedurende zes weken zienswijzen indienen op het MER en ontwerpbesluiten.
- **Vaststellen vergunningen:** De gemeente Staphorst stelt de definitieve vergunningen vast. Daarbij geven zij aan hoe rekening is gehouden met de in het MER beschreven milieugevolgen en wat de overwegingen zijn met betrekking tot de in het MER beschreven alternatieven, de zienswijzen en het advies van de Commissie voor de m.e.r.
- **Bekendmaken besluiten:** De definitieve besluiten worden bekendgemaakt en ter inzage gelegd voor een periode van 6 weken. Degenen die een zienswijze hebben ingediend op de ontwerpbesluiten hebben de mogelijkheid om tegen de definitieve besluiten beroep in te stellen bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.

Kader 1.3 Informatie en inspraak

In de m.e.r.-procedure zijn twee formele inspraakmomenten:

1. tijdens de terinzagelegging van de conceptnotitie Reikwijdte en Detailniveau;
2. tijdens de terinzagelegging van de ontwerpbesluiten en bijbehorend project-MER.

De plaatsen en tijden van deze terinzageleggingen zullen bekend gemaakt worden door middel van publicatie in één of meerdere dag-, nieuws- of huis-aan-huisbladen of op een andere geschikte wijze; daarbij wordt ook bekend gemaakt of en wanneer er een informatiebijeenkomst plaatsvindt. Na verwerking van de zienswijzen zullen de definitieve besluiten worden genomen.

1.3 Initiatiefnemers en bevoegd gezag

Initiatiefnemer project

Initiatiefnemer van het project is Coöperatie Wij Duurzaam Staphorst, bestaande uit en openstaand voor inwoners en bedrijven uit de gemeente Staphorst. De coöperatie werkt samen met het waterschap Drents Overijsselse Delta.

Bevoegd gezag

Op basis van de Elektriciteitswet 1998 zijn Gedeputeerde Staten van de provincie Overijssel in beginsel bevoegd gezag voor de omgevingsvergunning ten behoeve van een windpark van 12

MW. Gedeputeerde Staten mogen deze bevoegdheid echter laten bij de gemeente waar het windpark voorzien wordt. Dit is het geval voor Windpark Staphorst, waarbij de gemeente Staphorst het bevoegd gezag is voor de m.e.r.-procedure en de omgevingsvergunning.

De gemeente geeft op grond van de Wet milieubeheer (Wm) een advies inzake de reikwijdte en het detailniveau van de informatie ten behoeve van het MER en beoordeelt het MER hier uiteindelijk ook op. Het MER is een bijlage bij de aanvraag voor een omgevingsvergunning.

Tabel 1.1 Contactgegevens bevoegd gezag

Bevoegd gezag	Gemeente Staphorst
Adres	Postbus 2
Postcode	7950 AA
Plaats	Staphorst
E-mailadres	gemeente@staphorst.nl

Er zijn mogelijk ook nog andere vergunningen of ontheffingen nodig voor het windpark. Dit betreft onder meer vergunningen op basis van de Wet natuurbescherming (Wnb). Het bevoegd gezag voor de Wnb is in beginsel Gedeputeerde Staten van de provincie Overijssel. Of, en zo ja welke, vergunningen er verder nodig zijn voor dit windpark wordt vastgesteld gedurende de uitvoering van het MER.

1.4 Leeswijzer

Deze concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau bestaat uit een vijftal hoofdstukken. In hoofdstuk 2 is het beleidskader beschreven, het beleid van de verschillende relevante overheden. Hoofdstuk 3 geeft inzicht in het windpark en de te onderscheiden inrichtingsalternatieven. Hoofdstuk 4 beschrijft de mogelijke effecten die Windpark Staphorst teweegbrengt en geeft een voorstel voor het beoordelingskader waarop inrichtingsalternatieven worden beoordeeld in het MER. Hoofdstuk 5 geeft tot slot een overzicht van de te doorlopen procedure weer die wordt gevolgd om tot realisatie van het windpark te komen.

2 BELEIDSKADER

2.1 Inleiding

Dit hoofdstuk geeft op hoofdlijnen het beleid voor windenergie van het Rijk, de provincie Overijssel en de gemeente Staphorst waarbinnen Windpark Staphorst wordt ontwikkeld. Het beleidskader is relevant aangezien dit enerzijds de achtergrond schetst van het windenergiebeleid in Nederland en anderzijds kaders bevat voor de concrete ruimtelijke ontwikkeling van windenergie in het plangebied.

2.2 Europees en rijksbeleid

Beleid ten aanzien van duurzame energie en windenergie

Door onder meer de uitstoot van broeikasgassen treedt wereldwijd klimaatverandering op. Een deel van deze broeikasgassen komt vrij bij de verbranding van fossiele brandstoffen voor het opwekken van energie. Door voor de opwekking van energie over te stappen op duurzame energiebronnen waarbij bij de opwekking van energie geen of minder broeikasgassen vrijkomen, kan de uitstoot worden verminderd. Tegelijkertijd wordt ernaar gestreefd om het aandeel energie uit hernieuwbare energiebronnen te vergroten aangezien fossiele brandstoffen eindig zijn en deze vooral buiten Europa en Nederland beschikbaar zijn. In 2017 is in Nederland het aandeel duurzame energie 6,6% van het totale energieverbruik.³

Hieronder volgt een overzicht van de belangrijkste beleidsdoelstellingen voor duurzame energie en windenergie van de EU en het Rijk:

- De Europese Unie heeft ten aanzien van hernieuwbare energiebronnen een taakstelling per Lidstaat vastgelegd in richtlijn 2009/28/EG. Voor Nederland is als taakstelling gesteld dat 14% van het finale eindverbruik van energie in 2020 uit hernieuwbare bronnen dient te zijn opgewekt.
- In het 'Energieakkoord voor duurzame groei' staan afspraken met doelen tot 2023. De doelstelling is vastgesteld om een aandeel hernieuwbare energie van 14% in de totale energieopwekking te realiseren in 2020. In 2023 moet 16% duurzame energie worden opgewekt.
- Op Rijksniveau is een ambitie vastgesteld van 6.000 MW aan opgesteld vermogen aan windenergie op land in 2020. Begin 2018 is het opgestelde vermogen aan windenergie op land 3.249 MW⁴, dat is goed voor 54 procent van de doelstelling.
- Kabinet Rutte III heeft in het Regeerakkoord 'Vertrouwen in de Toekomst' een doelstelling geformuleerd van 49 procent CO₂-reductie in 2030.
- In het voorstel op hoofdlijnen Klimaatakkoord⁵ is voor wat betreft de sectortafel elektriciteit een doelstelling van 84 Terawattuur (Twh) hernieuwbare energie in 2030 opgesteld, waarvan 49 Twh voor wind op zee en 35 Twh voor hernieuwbare energie op land.

³ <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2018/22/aandeel-hernieuwbare-energie-naar-6-6-procent>

⁴ Monitor Wind op Land, 2017, vijfde editie, 31 2018

⁵ Voorstel voor hoofdlijnen Klimaatakkoord, 10 juli 2018

2.3 Provinciaal beleid

Wind is een belangrijke bron voor het opwekken van duurzame energie en het vermijden van de uitstoot van het broeikasgas CO₂. De provincie Overijssel heeft een provinciale taakstelling van het plaatsen van windmolens met een gezamenlijk vermogen van ten minste 85,5 MW in 2020. Dit is de bijdrage van de provincie Overijssel aan de nationale opgave van 6.000 MW aan opgesteld vermogen aan windenergie op land in 2020. Nu staan er in de provincie Overijssel 17 windmolens opgesteld met een vermogen van 43 MW en zijn er verschillende projecten in voorbereiding.

Programma Nieuwe Energie Overijssel⁶

De provincie Overijssel heeft op grond van het programma Nieuwe Energie Overijssel ten aanzien van duurzame energie de ambitie: een betrouwbare en veilige energievoorziening met beperking van uitstoot broeikasgassen. De provincie zet in op een innovatieve en duurzame energievoorziening waarbij in 2023 een aandeel van 20 procent duurzame energie is gerealiseerd. Hierbij wordt ingezet op wind-, zonne-, bio- en bodemenergie.

Omgevingsvisie Overijssel 2017

De Omgevingsvisie Overijssel schetst de visie van de provincie op de ruimte in Overijssel. Onderwerpen als ruimtelijke ordening, milieu, water, verkeer en vervoer, ondergrond en natuur komen aan bod. De provincie heeft de ambitie uitgesproken voor 20 procent hernieuwbare energieopwekking in 2023 en 30 procent in 2030.

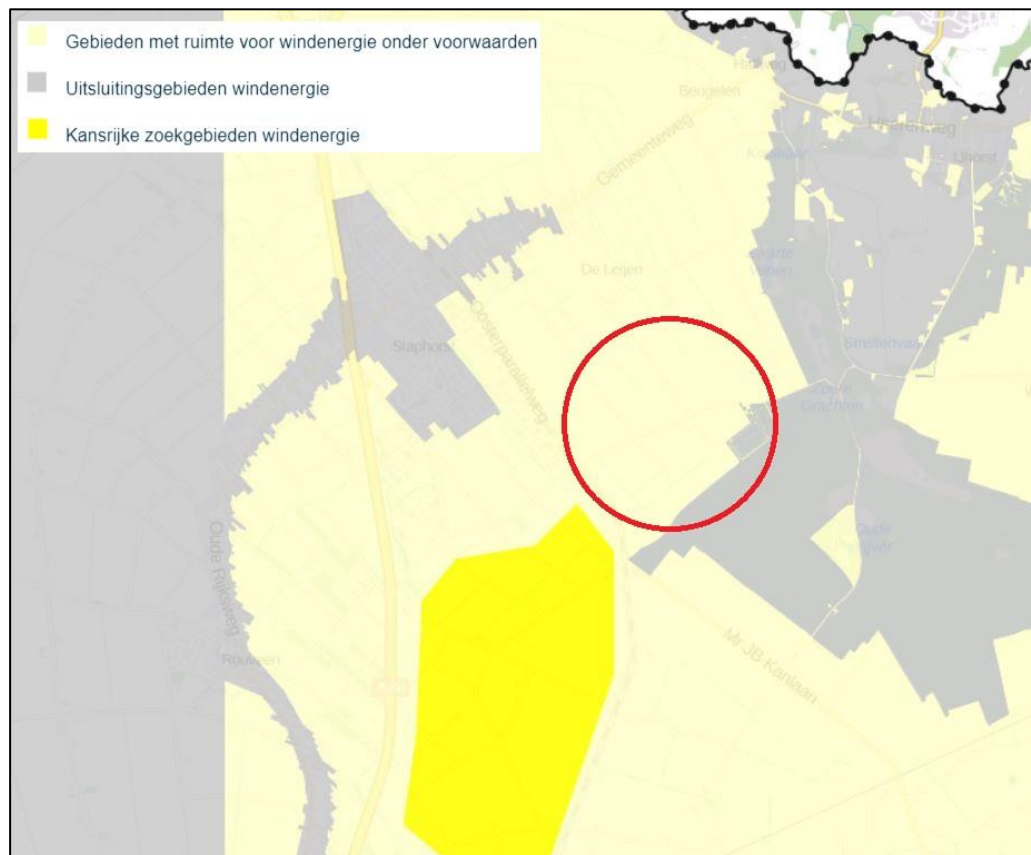
De verantwoordelijkheid om planologisch ruimte te maken voor windturbines ligt in principe bij gemeenten, vanwege het lokale karakter van windenergie. De provincie stelt het kader voor locatiekeuze en het ruimtelijk ontwerp. Voor alle initiatieven voor windenergie geldt dat locatiekeuze en ontwerp passend moeten zijn bij de Catalogus Gebiedskenmerken Overijssel⁷. In de Catalogus Gebiedskenmerken Overijssel 2017 zijn de kwaliteiten van alle landschappen beschreven die in Overijssel van betekenis zijn.

De omgevingsvisie heeft enkele kansrijke zoekgebieden voor windenergie aangewezen. In deze kansrijke zoekgebieden zijn de condities qua windsnelheden en structuur van het landschap het meest geschikt voor grootschalige opwekking van windenergie. In laagvliegroutes en funnels zijn obstakels zoals nieuwe windturbines niet toegestaan; in de overige uitsluitingsgebieden zijn nieuwe windturbines niet toegestaan vanwege de hoge cultuurhistorische, landschappelijke en natuurwaarden (en daarmee samenhangende recreatieve en toeristische waarde) van deze gebieden. Daarnaast heeft de provincie gebieden aangewezen met 'ruimte voor windenergie onder voorwaarden'. In deze gebieden zijn initiatieven voor windenergie mogelijk als er sprake is van een goede landschappelijke inpassing op basis van aanwezige gebiedskenmerken. Figuur 2.1 laat een uitsnede zien van de Windenergie kaart in de Omgevingsvisie, waarbij het plangebied van Windpark Staphorst met rood is omcirkeld. Het plangebied valt in een 'gebied met ruimte voor windenergie onder voorwaarden'.

⁶ Vastgesteld door de Provinciale Staten van Overijssel op 1 februari 2017

⁷ Catalogus Gebiedskenmerken Overijssel, 12 april 2017.

Figuur 2.1 Windenergie Omgevingsvisie Overijssel

Omgevingsverordening Overijssel 2017

De provincie beschikt over een palet aan instrumenten waarmee zij haar ambities kan realiseren. Het gaat er daarbij om steeds de meest optimale mix van instrumenten toe te passen, zodat effectief en efficiënt resultaat wordt geboekt voor alle ambities en doelstellingen van de Omgevingsvisie.

Eén van de instrumenten om het beleid uit de Omgevingsvisie te laten doorwerken is de Omgevingsverordening Overijssel 2017. De Omgevingsverordening is het provinciaal juridisch instrument dat wordt ingezet voor de onderwerpen waarvoor de provincie hecht aan de juridische borging van de doorwerking van het Omgevingsvisiebeleid. Voor wat betreft windenergie sluit de Omgevingsvisie aan bij de Omgevingsvisie door het uitsluiten van windenergie in natuurgebieden (NNN) en gebieden aangemerkt als Nationaal Landschap.

2.4 Gemeentelijk beleid

In de Duurzaamheidsvisie Gemeente Staphorst⁸ is omschreven met welke thema's Staphorst CO₂-reductie wil behalen, waarbij het belang van zowel grootschalige als kleinschalige vormen van energieproductie en –besparing wordt geadviseerd. In de Duurzaamheidsvisie is vermeld dat landschappelijke inpassing een belangrijk aspect is bij de plaatsing van windenergie.

⁸ Duurzaamheidsvisie Gemeente Staphorst, December 2013

In het Coalitieakkoord 2018-2022⁹ is de doelstelling door de gemeente Staphorst uitgesproken om energieneutraal te zijn in 2050. Er wordt gefocust op het opwekken van duurzame energie en energiebesparing. De ambitie is om vanuit de samenleving zelf – via gedrag, houding en acceptatie – de energietransitie te bewerkstelligen. Draagvlak voor de energietransitie kan volgens het Coalitieakkoord wordt gecreëerd door de verantwoordelijkheid en uitvoering in de samenleving terug te leggen.

Op 9 januari 2018 heeft de gemeenteraad van Staphorst de Omgevingsvisie ‘Staphorst voor elkaar’ vastgesteld. In de omgevingsvisie is bij het onderwerp energie en duurzaamheid aangegeven dat voor zowel de plaatsing van nieuwe windturbines als de upgradings van de bestaande turbines het van belang is dat het de realisatie coöperatief moet zijn, voldoende draagvlak moet hebben en dat overlast zoveel mogelijk wordt beperkt.

De provincie Overijssel heeft als provinciale taakstelling om 85,5 MW aan opgesteld vermogen windenergie te realiseren. Om aan deze taakstelling te voldoen acht de provincie het noodzakelijk dat er in de gemeente Staphorst op korte termijn 12 MW aan windturbines wordt gerealiseerd. Tijdens de raadsvergadering van 6 juni 2017 heeft de gemeenteraad van Staphorst besloten dat de gemeente uitsluitend meewerkt aan windenergie als er ‘zo breed mogelijk draagvlak’ aanwezig is, geen overlast en volledig coöperatief is’. De gemeenteraad geeft aan dat het zoekgebied uit de provinciale Omgevingsvisie niet aan deze voorwaarden voldoet en daarmee niet geschikt is voor de plaatsing van de resterende provinciale windenergie-opgave. Vervolgens was de provincie Overijssel voornemens om de realisatie van een windpark van 12 MW in Staphorst zelf te regelen middels een provinciaal inpassingsplan. De gemeente Staphorst heeft in de raadsvergadering van 9 januari 2018 besloten om de locatiekeuze en de uiteindelijke realisatie van 12 MW aan windturbines zelf ter hand te nemen. De gemeente wil een zo zorgvuldig mogelijk proces neerzetten door financiële- en procesparticipatie van omwonenden te faciliteren. Voorwaarde van de provincie is dat het voornemen voortvarend wordt opgepakt zodat er voor 2021 een windpark is gerealiseerd.

Zoals beschreven in paragraaf 1.1 heeft de gemeente Staphorst in februari 2018 een openbare uitvraag gedaan waarin initiatiefnemers worden gevraagd om een projectplan in te dienen met het verzoek tot planologische medewerking. Het onderzoeksrapport ‘verkenning potentie windenergie gemeente Staphorst’¹⁰ dient als ondersteuning voor de ruimtelijke onderbouwing van de initiatieven. Initiatieven voor het realiseren van windenergie dienen volgens de gemeente Staphorst aan de volgende voorwaarden te voldoen:¹¹

- a. de initiatieven moeten voorzien in het realiseren van 12 MW aan windenergie;
- b. de initiatieven moeten gelegen zijn binnen de gebieden zoals aangegeven in het rapport “Verkenning potentie windenergie gemeente Staphorst” opgesteld door Pondera - consult;
- c. volgens een aan te leveren realistische planning moet aangetoond worden, dat voldaan kan worden aan de planning, opgenomen in de bestuursafspraken tussen de colleges van de provincie Overijssel en de gemeente Staphorst, zodat dat de turbines uiterlijk 1 januari 2021 operationeel zijn;

⁹ Coalitieakkoord 2018 – 2022. SGP, ChristenUnie & CDA “Samen, voor elkaar!”

¹⁰ Onderzoek uitgevoerd door Pondera Consult, in opdracht van de gemeente Staphorst en provincie Overijssel.

¹¹ Bijlage 1 raadsbesluit 9 januari 2018: “Voorwaarden aan medewerking realisatie 12 MW windenergie in Staphorst”.

- d. de initiatieven moeten voorzien zijn van een goede ruimtelijke onderbouwing, maximaal (100%) economisch coöperatief zijn, een zo breed mogelijk draagvlak hebben en geen overlast veroorzaken;*
- e. indien geen der initiatieven voldoet aan de onder d. geformuleerde voorwaarde ten aanzien van economisch coöperatief, dan dient het initiatief minimaal 60 % coöperatief te zijn;*
- f. de procesparticipatie minimaal vorm is gegeven overeenkomstig trede 4 (coproduceren) van de matrix, zoals opgenomen in het Procesparticipatie kader – “Realisatie windenergie Staphorst”.*

2.5 Conclusie beleid

Het voornemen betreft de realisatie en exploitatie van een windpark in de gemeente Staphorst. De locatie van Windpark Staphorst ligt binnen een van de zoekgebieden zoals aangegeven in de ‘verkenning potentie windenergie gemeente Staphorst’.

De ontwikkeling van Windpark Staphorst op deze locatie:

- Draagt bij aan het behalen van:
 - de nationale doelstelling van 6000 MW opgesteld windvermogen in 2020;
 - de taakstelling van 85,5 MW opgesteld windvermogen van de provincie Overijssel;
 - de opgave van 12 MW opgesteld windvermogen gesteld aan de gemeente Staphorst;
- Past binnen de kaders die van toepassing zijn gesteld vanuit de provincie Overijssel en de gemeente Staphorst.

3 VOORGENOMEN ACTIVITEITEN EN ALTERNATIEVEN

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk is een nadere beschrijving gegeven van het voornemen, de voorgenomen activiteit. Vervolgens is een beschrijving gegeven van de wijze waarop in het MER de inrichtingsalternatieven worden onderzocht.

3.2 Voorgenomen activiteit

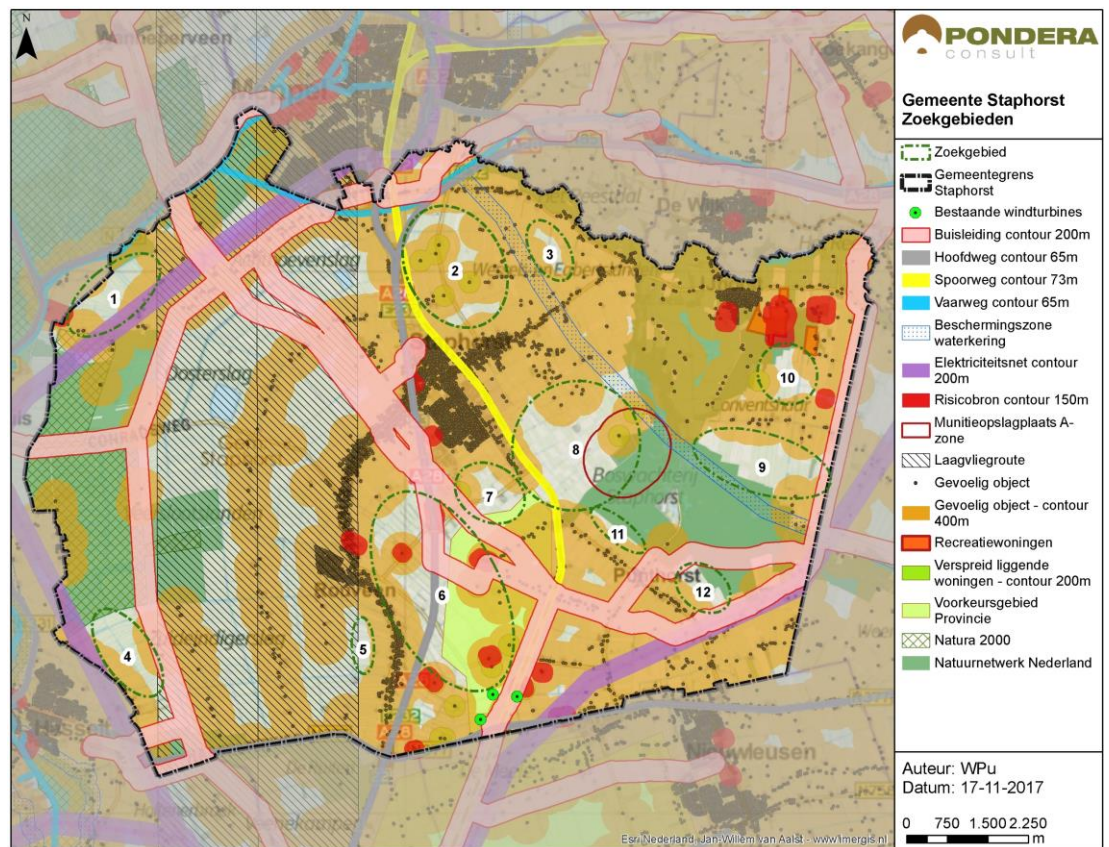
3.2.1 Windpark Staphorst

De voorgenomen activiteit betreft de bouw en aanleg van een windpark, inclusief de daarbij behorende infrastructuur en aansluitend de exploitatie hiervan. De doelstelling is om een opgesteld vermogen te realiseren van minimaal 12 MW. WDS is voornemens om 3 à 4 windturbines te realiseren met elk een vermogen van 3 of 4 MW met een ashoogte tussen de 100 en 140 meter. De tiphoogte is de maximale hoogte van een windmolen: de ashoogte plus de lengte van een rotorblad. De ontwikkeling is dat er windturbines op de markt komen met steeds hogere ashoogtes en grotere rotorbladen. Door de toepassing van grotere en hogere windturbines, kan de kostprijs voor duurzame elektriciteit worden verlaagd. Het verlagen van de kostprijs is noodzakelijk vanwege de jaarlijkse verlaging van de subsidie (SDE+). De tijdsduur van bouw en aanleg beslaat naar verwachting een periode van enkele maanden na aanvang van de werkzaamheden. De exploitatie heeft een permanent karakter (24-uurs bedrijfsvoering) en is bedoeld voor de duur van de uiteindelijke vergunning. De technische levensduur van de turbines bedraagt minimaal 25 jaar.

3.2.2 Locatieonderbouwing

Pondera Consult heeft voor de gemeente Staphorst in 2017 een verkenning uitgevoerd naar potentiële gebieden voor windenergie. Uit deze analyse komen twaalf mogelijke gebieden voor windmolens in de gemeente Staphorst naar voren (zie Figuur 3.1).

Figuur 3.1 Zoekgebieden windenergie gemeente Staphorst

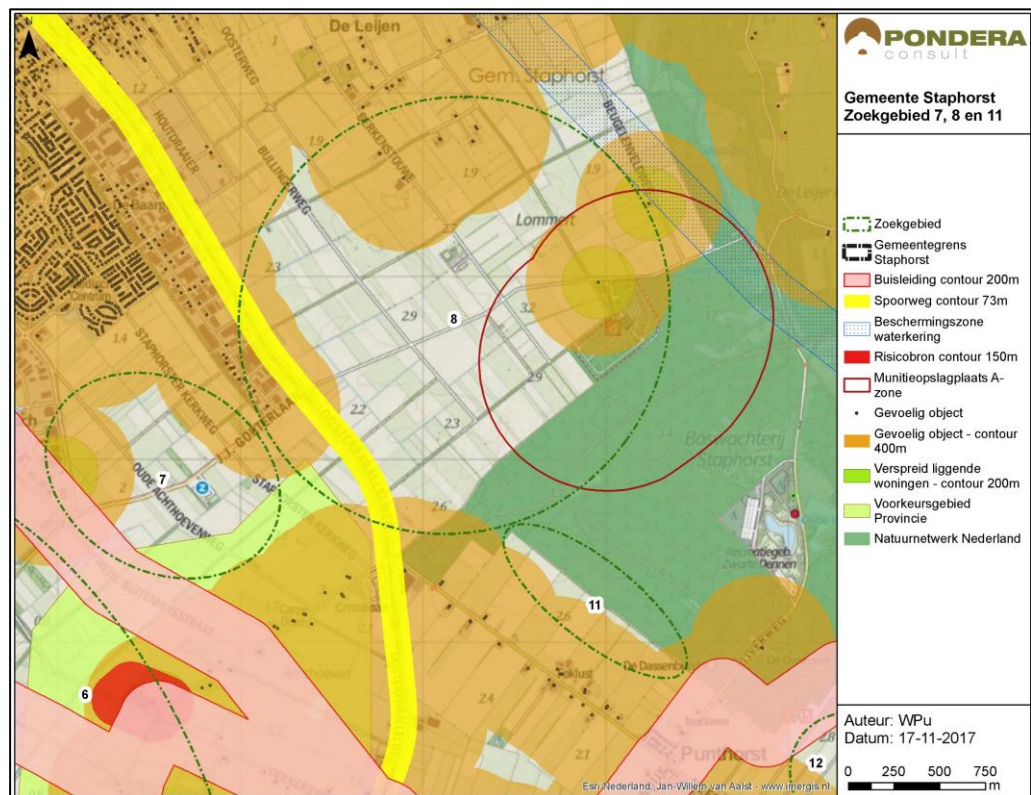

Bron: Pondera Consult

Zoekgebied 8 is het gebied waarbinnen de WDS de windmolens wil realiseren. Dit betreft het buitengebied van Staphorst gelegen tussen de spoorlijn Zwolle-Meppel en het staatsbos (zie Figuur 3.2). De belangrijkste overwegingen waarom WDS, mede op basis van onderzoeksinformatie van Pondera Consult en landschapsarchitectenbureau Veenenbos en Bosch, heeft gekozen voor deze locatie zijn als volgt:

- In het gebied liggen weinig woningen, waardoor overlast tot een minimum kan worden beperkt;
- Er is ruimte voor verschillende typen opstellingen waardoor een participatief proces plaats kan vinden voor de definitieve keuze voor een opstelling;
- Vanuit landschappelijk perspectief is de locatie passend;
- Er kan ruim afstand aangehouden worden tot Natura 2000-gebieden en gebieden met kritische vogelwaarden.

Figuur 3.2 Zoekgebied 8 Windenergie Staphorst.

Bron: Pondera Consult

De belangrijkste aandachtspunten voor zoekgebied 8 zijn:

- Munitiecomplex van Defensie met A-, B- en C-contouren. Binnen de A-contour (zie Figuur 3.2) zal nader onderzoek nodig zijn. De regelgeving uit het Barro¹² is hierbij leidend;
- Het aangrenzende bos de Zwarte Dennen. Dit bos is onderdeel van Natuurnetwerk Nederland. Dit bevat specifieke natuurwaarden die goed onderzocht moeten worden. Met name de overgang van landelijke gebied naar het bos is daarbij een punt om zorgvuldig te onderzoeken, bijvoorbeeld vanuit het oogpunt van vlermuizen en roofvogels.

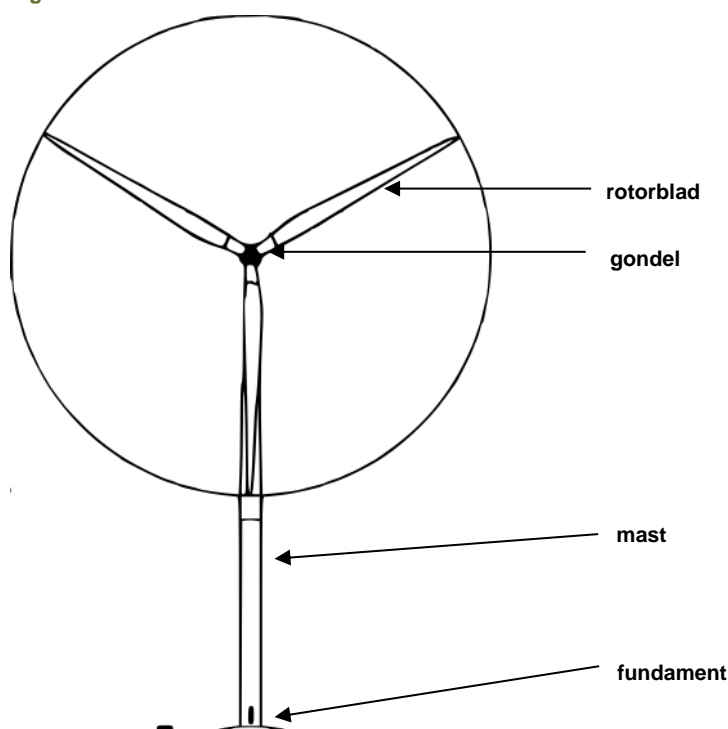
3.2.3 Windturbines en infrastructuur

Tot het windpark en de infrastructuur van het park behoort onder andere (zie ook Figuur 3.3)

- windturbines met fundering;
- toegangswegen tot de windturbines;
- opstelplaats voor een hijskraan per windturbine;
- schakelstation ten behoeve van het leveren van de elektriciteit aan het openbare net;
- bekabeling (inclusief kunstwerken bij kruising van watergangen en wegen) van turbines naar schakelstation en van het schakelstation naar de hoogspanningsnetaansluiting.

¹² Besluit Algemene Regels Ruimtelijke Ordening

Figuur 3.3 Onderdelen windturbine

De te plaatsen windturbines zullen gecertificeerd en van een commercieel beschikbaar type zijn. Het exacte turbintype dat zal worden toegepast is nu nog niet bekend. Gezien de snelle ontwikkelingen die windturbines op dit moment ondergaan en de vaak lange doorlooptijd van ruimtelijke procedures om een windpark te kunnen gaan bouwen, is het op dit moment niet mogelijk om reeds voor een specifiek type turbine te kiezen. Om een goede afweging te kunnen maken, zal het MER daarom uitgaan van turbineklassen, waarbinnen voorbeeldturbines als uitgangspunt worden genomen en rekening wordt gehouden met de hiervoor aangegeven bandbreedte in ashoogte.

3.3 Alternatieven

3.3.1 Referentiesituatie

De referentiesituatie is de huidige situatie met de autonome ontwikkeling¹³. De referentiesituatie is de situatie waarbij het windpark niet wordt gerealiseerd. Het gebied zal zich dan ontwikkelen conform vastgesteld of voorgenomen beleid, maar zonder realisatie van de windturbines. Per milieuthema wordt deze situatie vergeleken met de verschillende opstellingsalternatieven in het MER. Hieronder worden de autonome ontwikkelingen binnen het plangebied beschreven.

¹³ Autonome ontwikkelingen zijn op zich zelf staande ontwikkelingen die onafhankelijk van het windpark plaatsvinden en waarover al een besluit is genomen (bijvoorbeeld bestemmingsplan of vergunning verleend).

Uitbreiding en herstructurering bedrijventerrein De Baarge, Staphorst

Een belangrijke ontwikkeling die uit de Omgevingsvisie¹⁴ van Staphorst volgt is de uitbreiding en herstructurering van het bedrijventerrein de Baarge noordwesten van het plangebied. De herstructurering van het bedrijventerrein vindt plaats langs het spoor in zuidelijke richting. De overkant van het spoor biedt volgens de Omgevingsvisie mogelijkheden voor uitbreiding van het bedrijventerrein en een combinatie wonen-werken. Deze ontwikkelingen zijn weergegeven in Figuur 3.4, waarbij het zoekgebied voor Windpark Staphorst globaal met een rode cirkel is aangeduid.

Figuur 3.4 Uitbreiding en herstructurering bedrijventerreinen Staphorst

Bron: Omgevingsvisie Staphorst, 2018

3.3.2 Inrichtingsalternatieven

Centraal in de m.e.r. staat het onderzoeken van verschillende inrichtingsalternatieven waarop een project uitgevoerd kan worden en de milieugevolgen daarvan. Voor Windpark Staphorst worden een aantal inrichtingsalternatieven voor de windturbines ontwikkeld en onderzocht op milieueffecten in het MER.

Er zijn windturbines met verschillende vermogens en afmetingen (ashoogte en rotordiameter) op de markt beschikbaar. De trend is dat windturbines steeds groter en efficiënter worden met een steeds groter wordend vermogen en daarmee een hogere energieproductie per turbine. Milieueffecten worden bepaald door de locaties, de afmetingen en het aantal windturbines.

¹⁴ Omgevingsvisie Staphorst 'voor elkaar', vastgesteld op 9 januari 2018.

Alternatieven

Het initiatief van de coöperatie richt zich op het realiseren van windturbines om een opgesteld vermogen van minimaal 12 MW te realiseren. De locatie waar zij dit voorbereiden is bekend. De concrete invulling van de locatie is echter nog niet vastgesteld. De coöperatie wil dit doen door voor verschillende inrichtingsalternatieven de kenmerken en effecten te bepalen. Dit biedt de basis voor keuzes door de coöperatie in overleg met haar achterban, de omgeving en voor besluitvorming door de gemeente.

Op basis van de taakstelling van de gemeente voor een vermogen van 12 MW en de gemaakte keuze voor de locatie in de aanloop naar de uitvraag van de gemeente Staphorst kan variatie worden onderzocht ten aanzien van:

- De afmetingen van de windturbines, een kleinere windturbine heeft veelal een lager vermogen waardoor het aantal windturbines eveneens verschilt;
- De opstelling van de windturbines (de globale positionering).

Op basis van een aantal richtlijnen zijn opstellingsprincipes ontworpen. Deze zijn vervolgens voorgelegd aan de coöperatie en belanghebbenden (waaronder omwonenden) om terugkoppeling te vragen over de uitgangspunten en de opties. Deze richtlijnen volgen uit de wens van de coöperatie om tot realisatie van de windopgave te komen waarbij hinder voor inwoners van de gemeente zoveel mogelijk wordt beperkt en tot een opstelling te komen die gericht is op ruimtelijke kwaliteit.

De voornaamste richtlijnen voor het ontwerp van de opstellingen zijn:

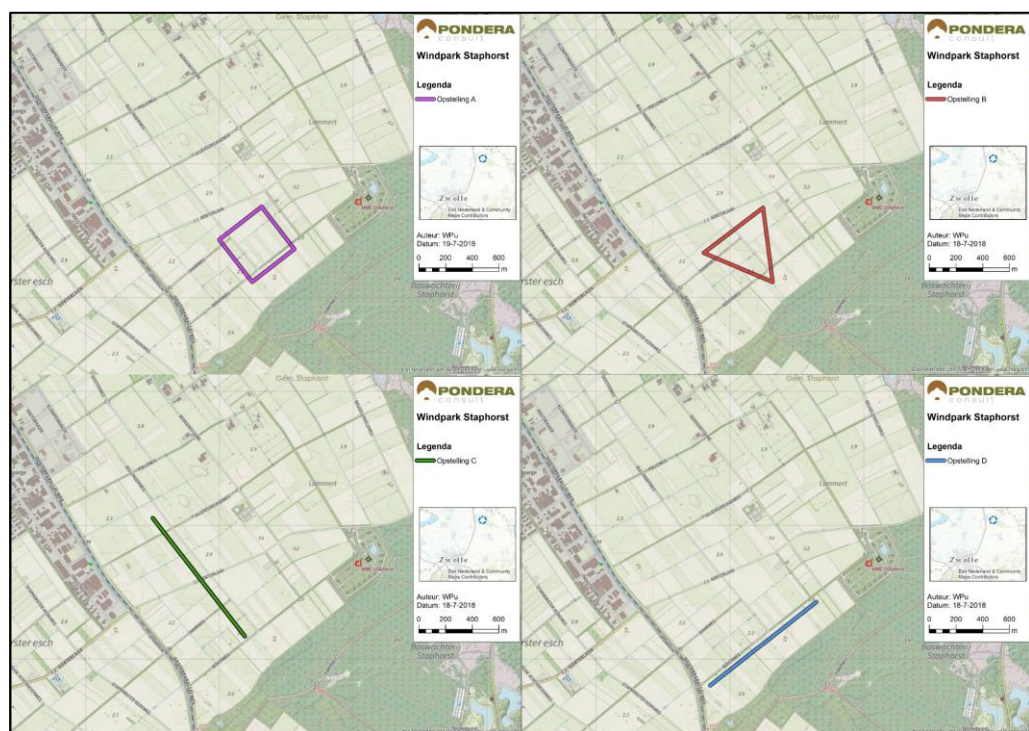
- Zoek afstand tot woningen in de omgeving van de opstelling;
- Bepaal visueel herkenbare opstellingen (lijn, driehoek, vierkant);
- Voldoe aan technische vereisten (zoals onderlinge afstanden, aan te houden afstanden tot bijvoorbeeld infrastructuur etc.).

Tabel 3.1 laat een eerste aanzet zien voor de te onderzoeken inrichtingsalternatieven. De exacte locaties van de windturbines in de verschillende inrichtingsalternatieven zijn nog niet vastgesteld. In onderstaande figuren zijn de 4 inrichtingsalternatieven weergegeven. Voor het ontwerpen van de opstellingen is geprobeerd zoveel mogelijk rekening te houden met de gestelde richtlijnen. Om die reden zijn de opstellingen voor zover mogelijk op afstand van de woningen aan de noordzijde geplaatst en zijn in het noordelijk deel van het plangebied geen opstelling ingetekend. De afstand tot de dichtstbij gelegen woning aan de noordzijde is, afhankelijk van het alternatief, tussen de circa 600 en 1.300 meter.

Tabel 3.1 Te onderzoeken inrichtingsalternatieven

Alternatief	Omschrijving	Ashoogte	Rotordiameter
Alternatief A	4 windturbines in ruitvormige opstelling	100-120 m	100-120 m
Alternatief B	3 windturbines in driehoekvormige opstelling	120-140 m	120-144 m
Alternatief C	3 windturbines in lijnopstelling parallel aan spoorlijn	120-140 m	120-144 m
Alternatief D	3 windturbines in lijnopstelling parallel aan rand van Boswachterij Staphorst	120-140 m	120-144 m

Figuur 3.5 Inrichtingsalternatieven A t/m D Windpark Staphorst

Bron: Pondera Consult

Alternatief A

Alternatief A betreft 4 kleinere windturbines in een ruitvormige opstelling. Het ontwerp is compact met relatief kortere tussenafstanden vergeleken met de andere alternatieven. Op deze manier wordt er zoveel mogelijk afstand gehouden tot de dichtstbijzijnde woningen aan de noordzijde. Bovendien is er uit landschappelijke overwegingen gekozen om een ruitvormige opstelling te onderzoeken.

Alternatief B

Alternatief B betreft 3 windturbines in een driehoekvormige opstelling. Het ontwerp is compact en houdt een grote mate van afstand tot de dichtstbijzijnde woningen om zoveel mogelijk hinder te voorkomen.

Alternatief C

Alternatief C bestaat uit een lijnopstelling van 3 windturbines. Uit landschappelijke overwegingen is ervoor gekozen om een lijnopstelling parallel aan de spoorweg te onderzoeken.

Alternatief D

Alternatief D bestaat uit een lijnopstelling van 3 windturbines. Uit landschappelijke overwegingen is ervoor gekozen om een lijnopstelling parallel aan de bosrand te onderzoeken.

3.3.3 Voorkeursalternatief

WDS zal in overleg met het bevoegd gezag, direct omwonenden en andere belanghebbenden op basis van de resultaten van het MER inzake de inrichtingsalternatieven, en de participatieve en financiële overwegingen een voorkeursalternatief bepalen ten behoeve van de vergunningaanvragen. Dit kan een combinatie van meerdere alternatieven of een aanpassing van één van de alternatieven zijn. WDS wil het voorkeursalternatief in overleg met de grondeigenaren en omwonenden vaststellen om een zo groot mogelijk draagvlak in de gemeente Staphorst te creëren voor de uiteindelijke posities van de windmolens. WSD stelt voor om de leden en omwonenden bewust te maken hoe het gebied en de opstelling van de molens binnen de aanwezige structuren er uit ziet (vanuit de lucht van bovenaf kijken). Daarnaast is WSD voornemens om samen met de omwonenden door middel van visualisaties te kijken naar de opstelling in het gebied en welke impact het windpark heeft op het landschap.

4 MOGELIJKE EFFECTEN EN MAATREGELEN

4.1 Inleiding

In het MER zullen milieueffecten, zowel positief als negatief, van de alternatieven worden beschreven en beoordeeld. Paragraaf 4.2 beschrijft welke effecten in het MER aan de orde zullen komen. De wijze waarop deze effecten worden beschreven en beoordeeld komt in paragraaf 4.3 aan de orde. De paragrafen 4.4 tot en met 4.6 lichten kort de onderdelen van het MER met betrekking tot mitigatie, leemten in kennis en evaluatie toe.

4.2 Relevante milieueffecten alternatieven

In het MER zullen de milieueffecten van de alternatieven in beeld worden gebracht. Andere effecten, zoals economische effecten, worden niet beschouwd in het MER, maar kunnen wel in besluitvorming over het voornemen een rol spelen.

De volgende milieuaspecten worden meegenomen in het MER.

Leefomgeving en gezondheid

De wettelijke normen die voor hinderaspecten van windturbines zijn opgesteld vormen bij het MER het uitgangspunt. Deze normen, die met name voor slagschaduw en geluid zijn opgesteld, hebben het doel om mensen te beschermen tegen onaanvaardbare hinder. Bij het vaststellen van die normen hebben gezondheidsaspecten mede een rol gespeeld. Omdat omwonenden vaak vragen hebben over gezondheid in relatie tot windturbines wordt er een actuele wetenschappelijke beschouwingen over gezondheid en windturbines in het MER opgenomen. Het aspect gezondheid wordt niet apart beoordeeld in het MER.

Geluid

Windturbines produceren geluid. Het geluid is afkomstig van de bewegende delen in de rotor en van de rotorbladen die door de wind worden rondgedraaid. In het MER worden de geluidseffecten kwantitatief vastgesteld, door de geluidscontouren te berekenen van het windpark en het aantal geluidgevoelige bestemmingen (woningen van derden) binnen de contouren te bepalen.¹⁵ Bij het bepalen van de effecten worden de geluidscontouren in beeld gebracht in 5 dB klassen. Dit betreft de wettelijke norm voor windturbinegeluid, L_{den} 47 dB en aanvullend L_{den} 42 dB ter vergelijking van de varianten. Daarnaast wordt de geluidsnorm voor de nachtperiode, L_{night} 41 dB, bepaald. Tevens zal worden aangegeven of aan de wettelijke voorschriften voor geluid kan worden voldaan en of hiertoe mitigerende maatregelen vereist zijn.

Ook zal de cumulatieve geluidbelasting in het plangebied van verschillende geluidsbronnen waaronder industriële activiteiten, spoorwegen en snelwegen worden bepaald en aangegeven wordt wat de geluidbelasting van de omgeving is opgeteld met de geluidbelasting van de windturbines.

Bij het vaststellen van de wettelijke norm (L_{den} 47 dB) is uitgegaan van windturbinegeluid en de mate van hinderlijkheid die wordt ervaren op basis van empirisch onderzoek. Daarbij is ook

¹⁵ Het aantal gehinderden door geluid wordt vastgesteld met behulp van de rapportage van TNO, Hinder door geluid van windturbines – dosis-effectrelaties (2008).

rekening gehouden met het optreden van laagfrequent geluid, dat altijd een onderdeel van het geluidsspectrum van windturbinegeluid is. Nederland heeft geen specifieke vastgestelde norm voor laagfrequent geluid waaraan moet worden getoetst. Laagfrequent geluid van de windturbines zal, door middel van een verwijzing naar eerder uitgevoerd onderzoek naar laagfrequent geluid aandacht krijgen in het MER, maar laagfrequent geluid wordt niet apart berekend.

Slagschaduw

Windturbines hebben als gevolg van de draaiende rotor een bewegende schaduw, de zogenaamde slagschaduw. Op bepaalde plaatsen en onder bepaalde omstandigheden kan de slagschaduw op een raam van een vertrek vallen en in dat vertrek een wisseling van lichtsterkte veroorzaken. Dit kan als hinderlijk worden ervaren. De mate van hinder wordt onder meer bepaald door de opstelling, door de duur van de slagschaduw (bloomstellingsduur) en door de intensiteit van de wisselingen in lichtsterkte. In het MER wordt de slagschaduw kwantitatief vastgesteld, door de slagschaduwcontouren te bepalen. In het MER zal een contour die overeenstemt met de wettelijke norm voor slagschaduw (een maximale slagschaduwduur van 20 minuten per dag gedurende gemiddeld 17 dagen per jaar) in beeld worden gebracht. Daarnaast worden ook twee andere contouren van slagschaduwduur in beeld gebracht: de contour van 0 en van 15 uur slagschaduw per jaar. Binnen de contouren wordt het aantal woningen van derden bepaald. Tevens wordt aangegeven of voldaan kan worden aan de wettelijke normen voor slagschaduwhinder en of mitigerende maatregelen vereist zijn om te voldoen.

Natuur

Bekeken zal worden wat de effecten van het windpark zijn op flora en fauna. Het zal hierbij in het kader van soortenbescherming voornamelijk gaan om de risico's voor vogels en vleermuizen op aanvaring, verstoring en barrièrewerking. In het kader van gebiedsbescherming wordt gekeken naar de effecten op beschermde natuurgebieden. Zo nodig dient een passende beoordeling te worden uitgevoerd. Een Passende Beoordeling beschrijft en beoordeelt of het windpark significante effecten kan hebben op Natura 2000-gebieden.

Cultuurhistorie en archeologie

In het MER wordt aangegeven of verwacht kan worden dat archeologische relictten in de bodem ter plaatse van de windturbines aanwezig zullen zijn, en welke maatregelen genomen kunnen worden om eventuele waarden te beschermen. Daarbij zal gebruik worden gemaakt van de beschikbare kaarten met archeologische verwachtingswaardes van het Rijk (Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed, RCE), de provincie Overijssel en de gemeente Staphorst.

Verder zal voor het aspect cultuurhistorie aandacht worden besteed aan cultuurhistorische waarden, zoals beschermde stads- en dorpsgezichten en monumenten. Hiervoor zal onder andere gebruik worden gemaakt van de Cultuurhistorische waardenkaart van de provincie Overijssel.

Landschap

Het MER zal uitgebreid aandacht besteden aan de landschappelijke effecten van het windpark. Voor de alternatieven wordt beoordeeld wat de landschappelijke effecten zijn mede op basis van de landschappelijke karakteristieken van het plangebied. De verandering die de plaatsing

van windturbines met zich meebrengt wordt in beeld gebracht, dit kan met fotovisualisaties vanuit verschillende posities of met een 3D-model.

Mogelijke beoordelingscriteria voor het aspect landschap zijn:

- Invloed op de landschappelijke structuur;
- Herkenbaarheid van de opstelling;
- Interferentie / samenhang met andere windinitiatieven of andere hoge elementen;
- Invloed op de rust (visueel);
- Invloed op de openheid;
- Zichtbaarheid;
- Effect op duisternis.

Waterhuishouding en bodemkwaliteit

Voor het windpark worden enkele verhardingen aangebracht die effect op de waterhuishouding kunnen hebben, te weten bouw- en onderhoudswegen, opstelplaatsen voor bouw en onderhoud, fundering van de windturbines en een schakelstation. De waterhuishouding wordt in het MER beoordeeld op een aantal punten, deze zijn in ieder geval grondwater, oppervlaktewater en hemelwaterafvoer. Daarnaast maakt ook het uitvoeren van de watertoets deel uit van de beoordeling op waterhuishouding. Voor het aspect bodemkwaliteit wordt bekeken of de locatie verdacht is van bodemverontreiniging door middel van een historisch bodemonderzoek.

Veiligheid en ruimtegebruik

Om de veiligheid van de omgeving van het windpark te kunnen garanderen wordt onderzocht welke veiligheidseffecten het plaatsen en in werking hebben van windturbines heeft op de omgeving. Het MER beschrijft hoe de veiligheid van gebruikers van het gebied, verkeersdeelnemers en van personen die in de onmiddellijke omgeving werken, gewaarborgd is of kan worden. Onder andere aan de hand van het Handboek Risicozonering Windturbines (Agentschap NL, 2014) wordt gekeken welke veiligheidscontouren rondom de windturbines moeten worden aangehouden en wordt in beeld gebracht welke risicobronnen in de omgeving van het windpark aanwezig zijn.

Ook worden eventuele effecten op de munitieopslag van Defensie, straalpaden, radarinstallaties en de luchtvaart van de locatie meegenomen.

Duurzame energieopbrengst en vermeden emissies

De belangrijkste reden om windturbines te realiseren is het opwekken van duurzame energie. Van de alternatieven wordt daarom in het MER berekend hoeveel elektriciteit jaarlijks wordt opgewekt. Ook wordt bepaald welke uitstoot van schadelijke stoffen door het windpark vermeden worden, in vergelijking met de situatie dat dezelfde hoeveelheid energie wordt opgewekt op conventionele wijze, zoals verbranding van steenkool en aardgas. Het gaat daarbij om de vermeden uitstoot van CO₂, NO_x en SO₂ en fijnstof.

4.3 Effectbeoordeling

De omvang van het studiegebied – het gebied waarbinnen zich mogelijke effecten kunnen voordoen – verschilt per milieuaspect. In het algemeen is het studiegebied (aanzienlijk) groter dan het plangebied: het gebied waarbinnen zich de voorgenomen activiteit afspeelt. De

verwachte effecten worden beschreven en beoordeeld. De referentiesituatie, inclusief autonome ontwikkelingen, fungeert daarbij als referentie voor de beoordeling van de effecten. De effectbeschrijving zal waar mogelijk en zinvol met cijfers onderbouwd worden. Indien het niet mogelijk is om de effecten te kwantificeren, zal de beschrijving kwalitatief zijn.

Bij de beschrijving van de effecten wordt een onderscheid gemaakt tussen de bouw- en exploitatiefase, en in de verschillende onderdelen van het voornemen, zoals de windturbine, (kraan)opstelplaatsen, toegangswegen en de netaansluiting. Gevolgen tijdens de bouwphase zijn vaak tijdelijk van aard. Ook wordt, waar zinvol, aangegeven of cumulatie met andere plannen en/of projecten kan optreden.

Beoordelingscriteria

De effecten worden per milieuaspect beschreven aan de hand van beoordelingscriteria. Soms is dit een harde parameterwaarde die door de overheid is aangewezen als een norm (getal), bijvoorbeeld de grenswaarde voor geluidhinder. Echter, vaak zijn de geëigende parameters niet zo duidelijk omschreven. Deze moeten dan worden herleid uit het beleid inzake de verschillende milieuaspecten. Tabel 4.1 geeft per milieuaspect aan welke criteria worden gebruikt en de wijze waarop de effecten worden beschreven en beoordeeld (kwantitatief en/of kwalitatief).

Tabel 4.1 Beoordelingscriteria per milieuaspect

Aspecten	Beoordelingscriteria	Effectbeoordeling
Geluid	<ul style="list-style-type: none"> Aantal geluidgevoelige objecten (zoals woningen van derden¹⁶) waarbij de wettelijke geluidsnorm ($L_{den}=47$ dB) wordt overschreden Aantal geluidgevoelige objecten buiten de wettelijke geluidsnorm, binnen $42 L_{den}$ dB Laagfrequent geluid Cumulatieve geluidbelasting 	Kwantitatief Laagfrequent geluid kwalitatief
Slagschaduw	<ul style="list-style-type: none"> Aantal woningen en bedrijven van derden onder de wettelijke norm voor slagschaduw per jaar 	Kwantitatief
Natuur	<ul style="list-style-type: none"> Oprichting: effect op beschermde gebieden Exploitatie: effect op beschermde gebieden Oprichting: effect op beschermde soorten Exploitatie: effect op beschermde soorten 	Kwalitatief en kwantitatief (soorten en stikstof)
Cultuurhistorie en archeologie	<ul style="list-style-type: none"> Aantasting cultuurhistorische waarden Aantasting archeologische waarden 	Kwalitatief
Landschap	<ul style="list-style-type: none"> Aansluiting op landschappelijke structuur Herkenbaarheid van de opstelling Interferentie / samenhang bestaande hoge elementen Invloed op de rust Invloed op de openheid Zichtbaarheid 	Kwalitatief

¹⁶ Woningen van derden zijn woningen die niet behoren tot de inrichting van het windpark

Aspecten	Beoordelingscriteria	Effectbeoordeling
Waterhuishouding en bodem	<ul style="list-style-type: none"> Watersysteem (waterkwantiteit en waterkwaliteit) Watergangen (bereikbaarheid voor het beheer en onderhoud) Bodemkwaliteit Effect op duisternis 	Kwalitatief
Veiligheid	<ul style="list-style-type: none"> Bebouwing Wegen, waterwegen en spoorwegen Industrie en inrichtingen Transportleidingen en hoogspanningsleidingen Dijklichamen en waterkeringen 	Kwantitatief (aantal objecten binnen de toetsafstand)
Ruimtegebruik	<ul style="list-style-type: none"> Huidige functies (incl. munitieopslag) Straalpaden Vliegverkeer en radar Mogelijke invloed op de bedrijfsvoering van nabijgelegen bedrijfspanden 	Kwalitatief
Duurzame energieopbrengst en vermeden emissies	<ul style="list-style-type: none"> Opbrengst CO₂-emissiereductie SO₂-emissiereductie NO_x-emissiereductie PM10 (fijnstof) 	Kwantitatief
Gezondheid	<ul style="list-style-type: none"> Effect van windturbines op gezondheid 	Beschrijvend (geen beoordeling mogelijk)

Om de effecten van de alternatieven per aspect te kunnen vergelijken, worden deze op basis van een + / - score beoordeeld. Hiervoor wordt de volgende beoordelingsschaal gehanteerd:

Tabel 4.2 Beoordelingsschaal

Score	Oordeel ten opzicht van de referentiesituatie
--	Het voornemen leidt tot een sterk merkbare negatieve verandering
-	Het voornemen leidt tot een merkbare negatieve verandering
0	Het voornemen onderscheidt zich niet van de referentiesituatie
+	Het voornemen leidt tot een merkbare positieve verandering
++	Het voornemen leidt tot een sterk merkbare positieve verandering

4.4 Mitigerende maatregelen

De in het MER aan te geven milieueffecten kunnen door middel van het uitvoeren van mitigerende maatregelen verzacht worden of teniet worden gedaan. In het MER worden deze maatregelen, en het effect daarvan, genoemd en beschreven. Een voorbeeld van een mitigerende maatregel is het stilzetten van de turbine op momenten dat er slagschaduwhinder optreedt.

4.5 Leemten in kennis en informatie

In het MER zal worden aangegeven welke belangrijke informatie ontbreekt en welke gevolgen dit heeft voor de effectvoorspelling. Waar mogelijk zal worden aangegeven welke aanvullende onderzoeken deze leemten kunnen wegnemen.

4.6 Evaluatie en monitoring

In het MER zal aangegeven worden welke milieuaspecten tijdens en na het realiseren van het voornemen gemonitord en geëvalueerd dienen te worden, teneinde na te gaan wat de daadwerkelijk optredende milieueffecten zijn. Eventueel kunnen op basis daarvan maatregelen getroffen worden.

BIJLAGE 1

Gebruikte afkortingen en begrippen

Alternatief

Andere wijze dan de voorgenomen activiteit om (in aanvaardbare mate) tegemoet te komen aan de doelstelling(en). De Wet milieubeheer schrijft voor, dat in een MER alleen alternatieven moeten worden beschouwd, die redelijkerwijs in de besluitvorming een rol kunnen spelen.

Ashoogte

De hoogte van de rotor-as, waaraan de rotorbladen van de windturbine zijn bevestigd, ten opzichte van het maaiveld.

Autonome ontwikkeling

Veranderingen, die zich in het milieu zullen voltrekken als noch de voorgenomen activiteit, noch een van de alternatieven worden gerealiseerd. Zie ook 'referentiesituatie'.

Barro

Besluit Algemene Regels Ruimtelijke Ordening

Bevoegd gezag

In het kader van de Wet Milieubeheer (Wm) en de Wet op de ruimtelijke ordening (Wro): één of meer overheidsinstanties die bevoegd zijn om over de activiteit van de initiatiefnemer het besluit te nemen waarvoor het Milieueffectrapport wordt opgesteld.

Commissie voor de milieueffectrapportage (Commissie m.e.r.)

Commissie van onafhankelijke deskundigen die het bevoegd gezag adviseert over de gewenste inhoud van het milieueffectrapport (niet verplicht) en in een latere fase in het toetsingsadvies over de kwaliteit van het milieueffectrapport.

Initiatiefnemer

Degene die een m.e.r.-plichtige activiteit wil ondernemen, in dit geval Coöperatie Wij Duurzaam Staphorst.

Mitigatie

Het verminderen van nadelige effecten (op het milieu) door het treffen van bepaalde maatregelen.

Milieueffectrapportage (m.e.r.)

De procedure van milieueffectrapportage; een hulpmiddel bij de besluitvorming, dat bestaat uit het maken, beoordelen en gebruiken van een milieueffectrapport en het evalueren achteraf van de gevolgen voor het milieu van de uitvoering van de activiteit waarvoor een milieueffectrapport is opgesteld.

MER

Milieueffectrapport. Een openbaar document waarin van een voorgenomen activiteit van redelijkerwijs in beschouwing te nemen alternatieven de te verwachten gevolgen voor het milieu in hun onderlinge samenhang op systematische en zo objectief mogelijke wijze worden beschreven.

MW

Megawatt = 1.000 kilowatt = 1.000 kW. kW is een eenheid van vermogen.

Plangebied

Dat gebied, waarbinnen de voorgenomen activiteit of een van de alternatieven kan worden gerealiseerd. Vergelijk: studiegebied.

Referentiesituatie

De referentiesituatie is de huidige situatie met de autonome ontwikkeling. Dit is de situatie waarbij het voornemen niet wordt gerealiseerd. Het gebied zal zich dan ontwikkelen conform vastgesteld of voorgenomen beleid, maar zonder realisatie van het voornemen. Deze situatie dient als referentiekader voor de effectbeschrijving van de alternatieven

Rotordiameter

De diameter van de denkbeeldige cirkel die door de rotorbladen (wieken) van de windturbine worden bestreken.

Studiegebied

Dat gebied, waarbinnen de milieugevolgen dienen te worden beschouwd. De omvang van het studiegebied kan per milieuaspect verschillen. Vergelijk: plangebied.

Tiphoogte

Maat die voor windturbines wordt gebruikt om de maximale hoogte vanaf de grond aan te geven wanneer een rotorblad verticaal staat. De tiphoogte is gelijk aan de ashoogte + halve rotordiameter.

Varianten

Mogelijkheid om via (een) iets andere deelactiviteit(en) de doelstelling(en) in redelijke mate te realiseren. Dit wordt niet als complete activiteit beschreven in het MER (want dan zou er sprake zijn van een alternatief).

Wettelijke overlegpartners

Overlegpartners die geraadpleegd worden door het bevoegd gezag teneinde een advies te krijgen over het plan en het MER. Hierbij kan gedacht de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE), het waterschap en eventueel buurgemeenten en provincie(s).